

udfordringerne i første halvdel af det 21. århundrede.

Den er skrevet i et sprog, som mange jurister anerkender som værende velskrevet, men som ikke desto mindre udgør en barriere for forståelsen for store dele af det danske folk. I forbindelse med grundlovs-kampagnen har vi forsøgt at skrive en letlæst version, en Pixiudgave af grundloven. Selv den har det vist sig at være meget vanskelig for mennesker at forstå og begribe. Så kan man spørge: Spiller det nogen rolle, om vi har en forfatning, folk kan forstå, og som siger dem noget eller ej?

Vi tror, at det spiller en rolle, at man har et nutidigt dokument skrevet i klar tekst, som folk kan forholde sig til, og som mennesker kan forstå. Det er jo interessant nok, at mange kan citere fra Jyske Lov fra 1241: »Med lov skal land bygges«, men mig bekendt er der stort set aldrig nogen, der citerer fra den nuværende grundlov i forbindelse med offentlige diskussioner.

Det andet og nok så tungtvejende argument er, at der intet sted i den nuværende grundlov er nævnt, at Danmark er et folkestyret land. I modsætning til formuleringer i vore nabolande, Sverige og Finland, har vi i den danske grundlov ikke nogen klare bestemmelser om folkestyre. Det hedder i grundloven, at styreformen er »indskrænket monarkisk«. For almindelige mennesker nærmer det sig jo majestætsfornærmelse snarere end en beskrivelse af folkestyre.

Hvad siger det? Ja, det siger noget om, at den grundlov, som den er, kom oven på tidligere tiders håndfæstninger af monarken, af kongen, og derfor talte man om »indskrænket monarkisk«, men i vores begrebsverden er det et meningsløst begreb. Vi har et folkestyre, hvor det er folket, der fastsætter reglerne, folket, der vælger sine repræsentanter ved valgene.

Det tredje er, og jeg mener egentlig, at fru Birthe Rønn Hornbech gav en række eksempler, måske med et andet fortegn, end jeg ville have fundet frem til, på det, nemlig at en række af de grundlæggende borgerrettigheder, hvis jeg må foreslå den neutrale midterbetegnelse, mellem frihedsrettigheder og menneskerettigheder, der står i grundloven, trænger til en opdatering.

Det fjerde er, at der er en række nye problemstillinger, som man slet ikke har forholdt sig til. Jeg vil bare nævne et par eksempler. Miljø og natur er et oplagt eksempel. Alle, selv den mest ihærdig tilhænger af klassiske ejendomsretssynspunkter, ved, at hensyn til miljø og natur og de kommende generationers mulighed for at

have den samme tilgang til miljø- og naturrigdom, som vores generation har haft det – og det er det, der i øvrigt er kernen i begrebet bæredygtighed – er en ny problemstilling i forhold til, hvad der i sin tid var tilfældet.

Eller tag et andet spørgsmål omkring ejendomsretten, jeg tænker her på spørgsmålet om forskningens og ytringens frihed, som fru Birthe Rønn Hornbech med rette fremhævede. I dag ser vi ejendomsretten indskrænket på nogle områder, men til gengæld udvidet på andre områder. Og det er ophavsrettigheder og intellektuel ejendomsret, der udvides.

Engang sagde man, at tanker er toldfri. Det er ikke sikkert, at det kommer til at gælde i fremtiden. Allerede i dag kan man patentere koncepter, som det hedder i underholdningsbranchen. Og man ved, at der arbejdes ihærdigt på, at en tilsvarende udvikling skal brede sig til hele forskningsområdet.

Koncepter, approaches osv. skal kunne patenteres og gøres til forskerens ejendomsret med det resultat, naturligvis, at man foretager et indgreb over for det mest fundamentale i alle forskningsprocesser, som er det systematiske, åbenbare tyveri, altså dette, at vi lever af at stjæle hindens tanker, at al god forskning står på skuldrene af al tidligere forskning.

Kl. 15.30

Det er uforeneligt med denne tankegang, hvis man kan patentere forskningsresultater, som forhindrer denne forskning i at udfolde sig. Alle kan se, at der er en konflikt her, som grundlovsfædrene i 1849 – og for den sags skyld også i 1953 – overhovedet ikke havde nogen mulighed for at forholde sig til, men som ikke desto mindre er en, som vores generation er nødt til at forholde sig til.

Jeg har næsten kun godt at sige om SF's lovforslag, men på det her punkt er det direkte skuffende at læse SF's forslag; der bare siger, at intellektuelle ejendomsrettigheder skal beskyttes på fuldstændig samme måde som andre ejendomsrettigheder. Jeg synes, der er en klar uløst problemstilling her mellem på den ene side den, der opfinder noget osv., og som har et berettiget krav på at kunne beskytte sin opfindelse, og selve spørgsmålet om forskningens frihed.

Eller tag som et tredje eksempel Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde. Hr. Niels Helveg Petersen har i sit grundlovsforslag gjort opmærksom på en række af de aspekter, der knytter sig til vores deltagelse i og Folketin-